

**Pr. prof. univ. dr Ionel Ene,
Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie,
Universitatea „Dunărea de Jos“ din Galați**

CREȘTINISMUL – PUNTE DE REVENIRE LA NORMALITATE

***Abstract:** Christianity is a way of life, discovered by God, through His Son, Jesus Christ, embodied in history. It is the most wonderful way of life on earth, because it invites all human nature to divine ennoblement! It is an invitation and not an obligation! Once the invitation is accepted, the standard is deification, and the means of attaining the goal are revealed in the life and teachings of Christ. The Christian is, in this sense, a Christ, here and now, a man who identifies himself in living, thinking, manifesting with Christ, assuming and healing the whole evil of the world and responding permanently with love. The example of goodness is not to be compared to the wicked, but because the goal itself is the likeness of God! Unfortunately, history has credited the idea that to be a Christian means to follow certain precepts and rules and not to identify in living, feeling and manifesting with Christ! The Christian does not strive to ignite the light of the world, but to be himself a light; strives not to define and promote Christianity, but to live fully like Christ! That is why we can find a competition between Christian denominations and even between members of the same denomination. Unfortunately, it is not a competition in love, but one in primacy and greatness. When the human person is despised, the existence of Christianity ceases!*

Therefore, after a physical isolation and distancing, present all over the world, Christianity is called to reconnect the human nature, to bring them closer and to comfort people, reminding them that they are called to a life of nobility, in that Love reigns, the only food that endures!

***Keywords:** Christianity, confession, Christ, love, way of life.*

Introducere

Întreaga omenire trece printr-o perioadă de încercare. Pandemia COVID-19 este una medicală, de sănătate fizică, biologică, dar este și una a fricii, a temerii de moarte. Creștinismul prețuiește viața, bios-ul

în mod general, dar în mod special viața umană, cu cele două componente ale sale: *bios* și *duhovnicesc*. Omul este cea mai minunată ființă din Univers, fie și numai pentru faptul că fără om, Universul nu are nicio valoare; omul este cea mai minunată ființă din Univers fiindcă doar prin el acesta își descoperă măreția și frumusețea. Este cunoscut faptul că fiecare ființă umană este *un unicat*; nu sunt două persoane identice, de la începuturile vieții și până astăzi și lucrul acesta este demonstrat cel mai simplu prin faptul că nu avem două amprente similare în toată istoria omenirii, dar nu numai!

Deși atât de diversă, umanitatea are și o „platformă” comună: firea umană este aceeași în toți oamenii. Pe de o parte avem libertatea alegerii modului de viață, pe de altă parte avem o plajă comună de nevoi. În acest sens, creștinismul este *un mod de viață*, descoperit de Creator – Dumnezeu, prin Fiul Său, Iisus Hristos, care S-a întrupat în istorie, a fost OM adevărat, dar și Dumnezeu adevărat și ne-a descoperit drumul pe care să-l urmăm, pentru a redeveni ceea ce am fost chemați să fim în zorii apariției omenirii, anume *partenerii de dialog în iubire ai Creatorului*, sau altfel spus *fiii lui Dumnezeu!* Aceasta este menirea omului pe pământ, din punct de vedere creștin. Cum omul are libertate totală, el poate să răspundă sau nu invitației pe care i-o face Creatorul său!

Stadiul cercetării

Creștinismul – punte de revenire la normalitate este o provocare și nu o temă de cercetare! Despre *Ce este creștinismul?* s-au scris foarte multe lucrări, dar o analiză comparativă între conținutul noțiunii și aplicarea acestuia la concretul vieții umane nu găsim, ci avem doar trimiteri sporadice, iar de curând a apărut o lucrare deosebită, a părintelui Ioannis Romanides, editată de mitropolitul Ierotheos de Nafpaktos, cunoscut mai bine, cel puțin în mediul creștin românesc, sub numele de Ierotheos Vlachos. Cartea se intitulează *Dogmatica empirică a Bisericii Ortodoxe Sobornicești* și are două volume¹. În esență și ansamblul ei, cartea părintelui Romanides abordează și această problemă, dar cu

1. † IEROTHEOS, Mitropolitul Nafpaktosului, *Dogmatica empirică a Bisericii Ortodoxe Sobornicești*, după învățăturile prin viu grai ale Părintelui Ioannis Romanides, traducere din limba greacă de Tatiana Petrache, Ed. Doxologia, Iași, 2014.

aplicație la diverse puncte din învățătura creștină. Trebuie să facem precizarea, încă de la început, că modul de abordare a temei nu poate fi unitar pentru confesiunile creștine, dar realitatea și finalitatea ar fi de dorit să fie identice.

Problema cercetată

Problema esențială ce se pune este dacă lumea de astăzi percepe *Creștinismul* așa cum a fost oferit de Dumnezeu, prin Fiul Său, Iisus Hristos, ca o invitație la *un parteneriat de iubire al omului cu Creatorul său, ca un mod de viață*, sau, dimpotrivă, este înțeles după manifestările creștinilor. În esență, *Creștinismul*, indiferent de confesiune, are un reper comun – Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat în istorie *la plinirea vremurilor*. Dacă reperul este unic, ar fi fost normal și de dorit ca și manifestările să fie asemănătoare, sau cel puțin complementare. Din nefericire, dintr-un mod de viață în care omul este invitat să-și înobileze existența, să trăiască și să se manifeste dumnezeiește, adică doar *în și cu bunătate*, în virtutea liberului arbitru, a libertății oferite de Creator, el a intrat într-o competiție a trufiei, a mândriei, luptându-se, care mai de care, să dovedească, sau să arate că este mai bun! Este o mare diferență, să nu spun prăpastie, între discursul creștin, indiferent de confesiune, și manifestare sau comportament. La modul declarativ toate confesiunile proclamă supremația *Iubirii*, fiindcă ***Dumnezeu este Iubire*** (1 In 4, 8); când vine vremea să pună în practică Adevărul, încep disputele, confesiunile sau mărturisirile diferite. De aceea, în lucrarea de față ne propunem să arătăm ce este *Creștinismul* și cum ar fi posibil să ajute la refacerea unității umane, într-o societate inhibată, isterizată, decepționată, derutată, dezorientată, etc.

Propuneri de cercetare – studiu

Demersul nostru pornește de la realitatea unică – Iisus Hristos, modelul de viațuire în istorie și receptarea Sa, în epoca apostolică – izvor al revenirii la un mod de viață autentic creștin.

Este cunoscut faptul că despre nimeni altul, în toată istoria omenirii, nu s-a scris atât de mult ca despre Iisus Hristos. El nu a scris nimic, fiindcă a dorit ca ale Lui cuvinte să fie înscrise în inima omului,

să devină viață îndumnezeită! Prin faptul că El a devenit din Fiul lui Dumnezeu, Fiu al Omului, întrupându-Se din Fecioara Maria, a vrut să ne arate că Dumnezeu nu este o forță, o putere, un arhitect, un Anonim, ci este *un Părinte iubitor*, care vrea ca toți oamenii să *redevină fiii Săi, prin înfiere*. Iar *posibilitatea înfierii ne-a dat-o prin urmarea unui model de viață, descoperit în Fiul Său venit pe pământ – Iisus Hristos!* Altfel spus, oricine, ascultând și primind Cuvântul lui Dumnezeu – *Întrupat în istorie*, se va strădui să viețuiască întocmai ca El, biruind orice formă de răutate prin iubire, dusă până la jertfă, va primi înfierea. În acest demers al nostru, al oamenilor, de a redeveni fiii lui Dumnezeu, prin înfiere, tot ceea ce a învățat și a făcut Iisus Hristos prinde contur veșnic, adică suntem datori să împlinim întru totul!

În virtutea celor afirmate trebuie să înțelegem că Întruparea lui Hristos în istorie are și un aspect pedagogic, pe lângă cel soteriologic. Ce înseamnă lucrul acesta? Că suntem invitați să învățăm nu doar din cuvintele Sale, din descoperirea Sa, ci chiar din cele mai neînsemnate manifestări ale Sale. Astfel, Întruparea trebuie văzută ca o invitație adresată omului să-și reevalueze viziunea asupra lui Dumnezeu, care nu este un *un Despot, o Forță, un Arhitect etc.*, ci este *un Părinte iubitor, este viață, este iubire*. Sentimentul pe care îl trăiește omul lângă un prunc ce se naște este starea pe care trebuie să o trăim totdeauna lângă Dumnezeu! Fecioara Maria este expresia maximei purități, a maximei curățenii umane, fiindcă în sufletul ei nu și-a făcut loc nimic și nimeni, decât numai Dumnezeu. Hristos Se naște într-o peșteră pentru a ne arăta, deodată, că lumea este reținută în a-L primi pe Dumnezeu, dar venirea Sa pe pământ este o *restaurare sau o recreere a Universului!* Ca prunc s-a supus tuturor prevederilor Legii celei Vechi, pentru a arăta că *nu a venit să strice legea și prorocii, ci pentru a le împlini, sau pentru a le înduhovnici*. Respectul copiilor față de părinți, în noul mod de viață descoperit de Hristos, a fost o realitate pe care a ilustrat-o magistral până la vârsta maturității sau a începerii activității de răscumpărare a omului de sub puterea morții. A lucrat în casa teslarului Iosif din Nazaret, fiindcă a dorit să modeleze lemnul care-l scosese odinioară pe Adam din Rai. L-a modelat asumându-și Crucea, expresia chemării omului spre înălțimi (latura verticală), dar și a obstacolelor întâlnite în împlinirea acestui deziderat (linia orizontală). S-a botezat la vârsta

de 30 de ani, pentru a fi făcut cunoscut înainte de începerea operei de Răscumpărare, dar și pentru a sfinți firea apelor, care stau la baza vieții pe pământ. De altfel, este bineștiut faptul că odată cu căderea omului în păcat, adică a ruperii legăturii cu Dumnezeu, s-a pervertit sau alterat întreaga creație, iar Hristos restaurează atât natura, cât și firea umană asumată în propria-I Persoană. Postul de 40 de zile și nopți a arătat că nu este posibil să facem ceva trainic pe pământ fără o temeinică pregătire. Dar cu cât ne pregătim mai mult, cu atât să fim mai atenți, că vor fi și ispite! Cuvintele de la începutul activității mesianice: „*Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor!*“, îl invitau pe om să-și schimbe mintea după Dumnezeu. De altfel, esența creștinismului este tocmai această schimbare, sau permanentă *devenire întru ființă*, cum ar spune Constantin Noica². Fără această conștiință a unei permanente deveniri, din bun în mai bun, creștinismul riscă să devină filosofie sau ideologie! Dar în întreaga activitate pământească, Iisus Hristos a căutat să descopere adevărul despre Dumnezeu, ca *Tată iubitor, care-l așteaptă pe om să-i primească iubirea (Pilda Fiului risipitor)*, despre natură (a binecuvântat holdele), cât și despre El, Omul, care este Fiul al lui Dumnezeu, care imită pe om să ajungă asemenea lui Dumnezeu („*Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este*“ – Mt 5, 48). Vorbim despre *minuni săvârșite de Hristos*, dar care nu sunt decât restabiliri ale lucrurilor, căci omul nu a fost creat bolnav sau infirm sau cu neputințe; acestea au intrat în Creație după căderea în păcat și sunt accidente ale Creației, nu stări de normalitate. De aceea Hristos a vindecat pe cei bolnavi, a dat vedere orbilor și auz surzilor, dar mai presus de acestea a înviat pe cei morți, pentru a arăta că moartea nu are ultimul cuvânt asupra omului, ci viața! El a descoperit că esența noului mod de viață este *Iubirea*: „*Poruncă nouă dau vouă: Să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi unul pe altul să vă iubiți. Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții*“ (In 13, 34-35). Și după ce a descoperit toate acestea, El le-a împlinit, spălând picioarele ucenicilor la Cina cea de Taină și atrăgându-le atenția: „*Înțelegeți ce v-am făcut Eu? Voi*

2. Constantin NOICA, *Devenirea întru ființă, încercare asupra filozofiei tradiționale*, Ed. Humanitas, București, 1998.

Mă numiți pe Mine Învățătorul și Domnul, și bine ziceți, căci sunt. Deci, dacă Eu, Domnul și Învățătorul vostru, v-am spălat vouă picioarele și voi sunteți datori ca să spălați picioarele unii altora. Că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceți și voi” (In 13, 12-15). Desigur, sunt multe alte aspecte ale descoperirii Sale, pe care nu le evidențiem aici, ci ne mărginim să facem precizarea că toate acestea nu ar fi avut nicio valoare dacă nu erau pecetluite cu propriul Sânge pe Golgota. Căci El a dovedit că *Iubirea* nu era o noțiune clamată, ci o stare asumată. Iar Jertfa de pe Golgota este expresia supremei iubiri, o iubire smerită și jertfită, capabilă să ierte și să se roage chiar pentru răstignitori. Pe Crucea Golgotei s-au întâlnit răutatea umană absolută cu *Iubirea lui Dumnezeu*. Și deși răutatea părea că iese biruitoare, a fost zdrobită, fiindcă Hristos *cu moartea pe moarte a zdrobit!* Și biruința vieții asupra morții nu a fost ultimul act al operei de răscumpărare a omului, fiindcă Hristos înviat S-a înălțat la cer, ridicând și firea umană, trecută prin toate stările: naștere, creștere, propovăduire, pătimire, moarte și înviere. Omul cel vechi ieșise din comuniunea cu Dumnezeu prin mândria că poate fi Dumnezeu fără Dumnezeu, omul cel nou a arătat că e posibilă comuniunea om-Dumnezeu numai prin asumarea modului de viață hristic, în care omul se lasă rob al iubirea lui Dumnezeu, o iubire smerită și jertfită, în același timp. De aceea Dumnezeu a ales ca mod al sfințirii firii umane Jertfa pe Cruce, spre a rușina firea umană trufașă și a arăta că numai iubirea smerită, în stare de jertfă, poate deschide porțile comuniunii cu El. Și Hristos, răstignit pe Cruce, vrea să proclame peste veacuri: *chiar dacă Mă răstigniți, Mă urâți, Mă disprețuiți, Eu aștept să-Mi primiți iubirea!* De aceea El nu S-a supărat pe răstignitori, nu i-a batjocorit, nu i-a blestemat, ci, dimpotrivă, S-a rugat pentru ei: „*Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac*” (Lc 23, 34).

Ce învățăm din *Lecția Hristos*? Că modul de viață, pe care Dumnezeu ni-l descoperă prin Fiul Său, este, prin excelență, o invitație la *un parteneriat de iubire cu El, o invitație la un ospăț al iubirii veșnice*. Derapajele istoriei sunt de domeniul evidenței. Secolele II-IV au glisat esența creștinismului de pe *mod de viață, având în centru iubirea*, pe cunoaștere, dând naștere la erezia cunoscută sub numele de *gnosticism*. Dacă ar fi biruit, creștinismul era o filosofie a elitelor, un elitism fragil. Evul Mediu, mai ales în partea Apuseană a cunoscut și alte de-

raieri de la esență. Și astăzi bate o boare sensibilă, o briză extrem de periculoasă, în care creștinismul riscă să ducă accentul pe ascultare rigidă, în detrimentul iubirii. De altfel, ritualismul și formalismul își fac tot mai simțite prezența, fiindcă oamenii nu reușesc să înțeleagă faptul că gesturile liturgice care nu izvorăsc din arderea internă de dor după asemănarea cu Dumnezeu își pierd orice valoare în iconomia mântuirii.

Finalitatea demersului

Finalitatea demersului nostru este să ne convingem, dacă mai era cazul, că suntem invitați să redescoperim creștinismul, ca cel mai minunat mod de viață, ca demnitatea cea mai mare la care omul poate accede pe pământ: este o invitație la un parteneriat de iubire cu Dumnezeu, ce însumează tot atâtea parteneriate cu toți cei pe care îi întâlnim pe căile vieții acesteia. Toate formele liturgice pe care le întâlnim în cultul public sau particular nu sunt altceva decât prelungiri ale dorului după asemănarea cu Dumnezeu. Ele s-au născut în timp, din preaplinul iubirii creștine, și nicidecum pentru a umple un gol.

Concluzii

Suntem încredințați că numai în măsura în care vom recepta creștinismul ca un mod de viață, în care esența este dorul după asemănare cu Dumnezeu, vom putea reveni la normalitate, cel puțin în spațiul românesc, deși nu numai. Doi ani de pandemie au marcat întreaga planetă. Restricții administrative, civile, religioase, sanitare și nu numai au reușit să sădească în sufletele oamenilor panică, isterie, dispreț, distanțare, nu doar fizică, ci mai ales sufletească. Creștinismul, asumat ca un mod de viață sau un parteneriat de iubire cu Dumnezeu și între oameni poate să tămăduiască aceste răni. Rămâne la latitudinea fiecărei persoane să răspundă invitației pe care ne-o face Creatorul prin Fiul Său, sau nu. Dacă vom răspunde vom inaugura un nou ev al istoriei, în care competiția în iubire va trona; dacă nu, vântul rece al înstrăinării, însingurării și răcirii raporturilor dintre oameni va cuprinde întreaga planetă.